1850. N°. 152.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 16 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

TE ZEGELEN 1½ ZUID-HOLL.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 14 December.

In het dorp Velp meldt een briefschrijver aan de *Kerkel. Cour.* zijn dezer dagen een paar Paters redemptoristen geweest, die 2 malen daags een sermoen hielden, en het overige van den dag met het toedienen van het Sacrament der Biecht besteedden. De verslaggever van 't geen deze Paters verrigt en gepredikt hebben, had geen de minste hatelijke toespelingen op de Protestanten gehoord; doch de ergernis gehad, die onstaat uit het gevoel van weerzin tegen mannen die tot eene orde behooren, waarvan voor de instandhouding van dwaling en bijgeloof zooveel te vreezen, en voor de verlichting en heiliging der menschheid zoo weinig te verwachten is.

's GRAVENHAGE, 14 December.

Bij 's Konings besluit van den 10den dezer, is de Staatsraad F. van der Oudermeulen, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 31sten dier maand, op de meest eervolle wijze ontslagen als President van de Nederl. Handel-Maatschappij, onder dankzegging voor de wijze, waarop hij, gedurende een tijdvak van zeven jaren, die gewigtige betrekking heeft waargenomen, en in zijne plaats benoemd de Heer E. P. de Monchy, thans Lid van de Prov. Staten van Zuidholland.

— Bij besluit van den 11den dezer, heeft Z. M. aan twee Commissien uit de Staten der Provinciën Zuid- en Noordholland magtiging verleend, om na het sluiten der Staten-Vergadering hare werkzaamheden voort te zetten, te weten: van Zuidholland, belast met het onderzoek van het ontwerp van reglement voor het Hoogheemraadschap van Schieland; en van Noordholland, belast met het onderzoeken, welke provinciale reglementen en verordeningen kunnen vervallen, en welke geheel of gedeeltelijk van kracht behooren te blijven.

— H. M. de Koningin is Donderdag avond van het Loo teruggekeerd, Z. M. de Koning wordt Zondag verwacht.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Vervolg der Zitting van Donderdag 12 December.

De Minister van Binnenl. Zaken zegt na eenige voorafgaande aanmerkingen, dat er eenige punten, bijzonder tegen hem gerigt zijn, waarop hij meent, in het belang der Regering, te mogen, ja te moeten antwoorden. Die punten laten zich gevoegelijk tot drie hoofdpunten terugbrengen, en wel:

1°. Beschouwingen over de opvolging van dit gouvernement aan het vorige;

2°. over de politieke strekking van dit Ministerie;

3°. over de betrekking van dit Ministerie tot de Kamer.

I. Men heeft gesproken van de opvolging van het vorige gouvernement, en men heeft gezegd dat de oppositie aan de Regering is gekomen, na een strijd met het vorige gouvernement, even onbillijk als ongegrond. De gebeurtenissen, wanneer voorzien moet worden in de vervulling van het geheele Kabinet, gelijken in sommige opzigten aan de openvalling eener betwiste erfenis. Zoo menige aanspraak en verlangen doet zich gelden, welke bij de eindbeslissing zich gekrenkt gevoelt! Het tegenwoordige gouvernement heeft nooit doen blijken, dat het de verdiensten zijner voorgangers niet waardeerde. Maar, als men het zóó doet voorkomen, dat het Ministerie zich heeft opgedrongen, om het vorige gouvernement te doen vallen, dan moet de Minister twee feiten in herinnering brengen: 1°. Wie hebben het gouvernement bestreden? Zijn het alleen de leden der Kamer, die nu Ministers zijn? Neen, de overgroote meerderheid der Kamer. Men herinnere zich slechts het adres van 1849, na welke adres de val van het Ministerie onvermijdelijk was, en waartegen slechts 5 stemmen zich verklaarden. 2°. Op welke gronden is het vorige gouvernement bestreden? Dit is niet twijfelachtig. Niet omdat het te weinig heeft verrigt, niet omdat het werkeloos was. Het is onjuist hetgeen deswege door den Heer v. Hall is aangevoerd, dat hij Minister dat gouvernement van werkeloosheid zou beschuldigd hebben. Maar de bestrijding geschiedde, op grond dat de Ministers schenen achter de Grondwet terug te wijken. Zij werden bestreden, omdat zij niet meer overeenstemden met de vertegenwoordiging, omdat van die Ministers niets meer te verwachten was. Die twee feiten kunnen ten antwoord strekken op de beschouwingen over de opvolging van het vorige gouvernement.

II. Er is gesproken van de strekking van het Ministerie. Men heeft gewaagd van de groote verwachtingen, welke het heeft opgewekt. Maar wie heeft dat gedaan? De Ministers kunnen niet beschuldigd worden, tot die verwachtingen aanleiding gegeven te hebben.

Bij hunne optreding zijn zij bescheiden geweest in hunne bewoordingen. Zij hebben toch aan een elk gezegd, dat een Minister, die eerst was opgetreden, eerst drie maanden noodig had, om den weg tot het Departement te vinden. Nu is het mogelijk, dat men gevolgtrekkingen afgeleid heeft niet in den zin van hem, die de woorden heeft gebezigd! Een duidelijk voorbeeld ligt daarvan in den loop der discussiën. *Wacht op onze daden*, is er gezegd, d. i., wij beloven niets: wij willen beoordeeld zijn naar hetgeen wij doen. Dit nu toch is bescheiden. En welke uitlegging is daaraan gegeven door den Heer Groen? Dat wij daden toezegden, met welke geen vorig Gouvernement zou kunnen vergeleken worden: dit zou zijn snorkerij naast bescheidenheid, door de allerwillekeurigste uitlegging. Gemelde woorden moesten het Gouvernement niet ten kwade geduid worden, in zoover het zelf daartoe geen aanleiding gegeven heeft. Die hooggespannen verwachting moest veeleer tot verschooning verstrekken. Zij worden toch inzonderheid bij deze discussiën ingeroepen door hen, die men plagt te beschouwen als de tegenstanders van het tegenwoordige Gouvernement, die toen aanvoerden dat het met te snelle vaart zou handelen, alles zou willen omverwerpen. Wanneer de vrienden van het Ministerie teleurgesteld waren, dan moeten het de tegenstanders nog veel meer geweest zijn, toen zij zagen dat het Gouvernement niets omverwierp en langzamerhand voortging. — Welke rigting heeft het Ministerie? is gevraagd. De Minister meende dat die vraag reeds lang beantwoord was. Wij hebben toch die ontwikkeling der vrijheden, welke de Grondwet in beginsel heeft vastgesteld: de meest vrije krachtsontwikkeling van het volk op het gebied van zedelijkheid en onderwijs te vereenigen met een krachtig en zuinig bestuur. — Welke was de indruk, toen dit Gouvernement optrad? De Minister vraagt het in ernst, of het niet geroepen was als een waarborg voor de trouwe verwezenlijking der Grwt.? Of, toen het optrad, het vertrouwen niet herleefde op een nieuw daargestelde Grwt.? Of met die optreding niet het vooruitzigt op de vereeniging van de vertegenwoordiging en het Gouvernement is geopend? In die rigting heeft het tegenwoordige Gouvernement zich steeds bewogen, niet met sprongen, maar gestadig. De politische organisatie van het volk, door de Grwt. gewild, berust op drie zaken: de kieswet, de provinciale- en de gemeentewet. De twee eerste zijn in volle werking; de derde, waarmede de politische organen van het volk voltooid zijn, is ter beraadslaging aan de Prov. Staten voorgedragen. In dezelfde rigting zijn de wetten geleverd betrekkelijk de binnen- en buitenlandsche gemeenschap, welke dit jaar zijn tot stand gekomen. In die wetten is het programma van het Gouvernement te vinden. Daarna kan omtrent zijne rigting geen twijfel meer zijn. — De Minister moet nog *twee* opmerkingen maken: 1°. Dat diegenen, die in den loop der discussiën het meest hard in hunne beschuldigingen waren, dat er niet genoeg zou verrigt zijn, het juist zijn, die hetgeen er is verrigt, het langst hebben opgehouden; 2°. dat zoo er in de rigting van het Gouvernement nog iets onduidelijks ware (schoon het geen programma heeft geleverd), die rigting duidelijk zou worden door de rigting van hen, die het Ministerie onvermoeid bestrijden.

III. Er is gesproken over de betrekking van dit Ministerie tot de Kamer. De Minister gelooft dat het Kabinet is homogeen met de Kamer, te willen wat deze wil en wat de natie wil door haar vertegenwoordigd.

Men zal zeggen: dat is conventioneel; maar de Minister moet bekennen geen licht te hebben bekomen uit hetgeen over dat conventionele staatsregt is gezegd. Hij heeft de tegenstelling van conventioneel tegenover constitutioneel staatsregt, in de ontwikkeling daaraan door sommige woordvoerders gegeven, niet begrepen, het is hem niet duidelijk mogen worden. Het kwam meende hij daarop neêr dat niet als regel moest gelden wat de meerderheid wilde, maar wat *regt* was. Zóó voorgesteld, laat zich dit aannemen, maar wie waant zich zoo veel kennis te hebben, dat hij zou kunnen zeggen: wat ik meen, is *regt*. Moeten dan de kiezers hen kiezen die de minderheid van stemmen hebben? Kan de Kamer zich schikken naar hetgeen de minderheid voor regt houdt?

De Minister meent dat die leer niet kan opgaan; als hij gelooft dat de Regering homogeen is met de Kamer en wil wat de natie wil, dan is het omdat zij dat verlangen houdt voor regt en goed en het is dus de overtuiging die haar bestuurt en niets anders; derhalve kan de Minister geenszins

aannemen, wat men als uitkomst van het dus genoemde conventioneel staatsregt heeft opgegeven, dat er hier niet is eene Regering die regeert, maar die wordt geregeerd. Tegen dat denkbeeld komt hij met allen ernst op. Alléén overtuiging wat regt en goed is, is regel en rigtsnoer voor de handelingen der Regering. — Nu heeft de Heer van Hall het denkbeeld geopperd dat het niet kwaad zou zijn, wanneer de Minister van Binl. Zaken de verklaring herhaalde, afgelegd door den Heer van Zuylen aan het slot zijner rede. Als de Minister zich wel herinnert, heeft die geachte spreker toen gezegd: »dat de Ministeriële partij niet wilde volk-souvereiniteit, noch democratie, noch algemeen stemregt, maar de constitutionele monarchie in vollen omvang, niets meer en niets minder.” Nu zeide de Heer v. Hall, dat als de Minister van Binnenl. Zaken die verklaring wilde afleggen, hij hem dan *welligt*, *eerlang* zijn vertrouwen zou kunnen schenken. Die spreker wil derhalve zijn vertrouwen verkoopen voor eene phrase. Mag de Minister dien koop sluiten? De vraag komt eigenlijk hierop neder, dat men den Minister vraagt: meent gij het wel eerlijk met de Grondwet? Welnu is daarop nog antwoord noodig? komt die vraag hier te pas?

Een ander redenaar (v. Goltstein) heeft den Minister niets beloofd voor eene andere af te leggen verklaring, maar hij wilde eene geloofsbelijdenis ten aanzien der uitvoering van de Grondwet. Die spreker heeft zich niet beroepen op eene valsche uitlegging van des Ministers woorden, maar gezegd: de Minister van Binnenl. Zaken heeft geen deel genomen aan de herziening der Grondwet; hij was wel lid der Staatscommissie, maar het primitief voorstel heeft verandering ondergaan. De Minister antwoordt tweeërlei: hij meent vooreerst dat zijne betrekking tot en gehechtheid aan de herziening der Grwt. ouder en inniger is dan die van den spr. Toen de Commissie van 1848 bij een kwam, werd tot grondslag genomen het voorstel van 1845, dat hier en daar werd veranderd, hier en daar verbeterd en soms zijns inziens niet verbeterd werd.

Daarna heeft de herziening plaats gehad en nu legge men daarnaast de arbeid der Commissie en men zal zich kunnen overtuigen van de overeenstemming daarvan met den zin van het voorstel van 45, en van het verslag der Commissie van 48. Z. Exc. ontwikkelt dit nader in betrekking tot het door den Heer van Goltstein aangehaalde voorbeeld, ontleend aan art. 23 der Grwt. en meent nog dit te moeten zeggen: dat de twijfel of een Minister de man zal zijn om de Grondwet getrouw na te leven, te ver gaat, en meer is dan een vertegenwoordiger is geoorloofd, en in 't algemeen merkt hij op, dat de verdenking, het voedsel geven aan het denkbeeld dat een Minister zou gaan buiten de Grondwet, meer bevat dan parlementair geoorloofd is, meer is, dan men hier mag hooren.

De Heer Baud heeft aan 't einde zijner rede nog gezegd: dat als het Ministerie gehandhaafd bleef, dit zou te danken zijn aan de inconsequentie van deszelfs vrienden en aan de grootmoedigheid zijner bestrijders. De Minister neemt dat niet aan, noch voor dit Ministerie, noch ook in den zin van hen, voor wie die spreker het woord scheen te voeren; want de Minister vraagt of men ten aanzien van een Ministerie grootmoedigheid kan betoonen ten koste van het publiek belang? Niemand dus zal inconsequentie of grootmoedigheid betoonen, maar door zijn votum te kennen geven, dat het publiek belang vordert dat het Ministerie aanblijve. — Zoodat de uitkomst zal zijn van deze discussie, de erkenning dat dit Ministerie noodig is in het publiek belang, het Ministerie heeft geene andere getuigenis te begeeren. Het zal dan ook, naar overtuiging op zijnen hoogen post blijven, zoo lang dat verlangd worde ten beste van het land en zoo lang het zal kunnen uitwerken wat naar deszelfs overtuiging, regt en goed is.

De Minister zal het naauwelijks behoeven te zeggen, dat de voorstellen van sommigen om in plaats de begrooting aan te nemen, eene credietwet toe te staan, eene voorwaarde is, vooral ook in onzen stand van wetgeving, die zich geen Minister kan laten welgevallen, en het is deze overtuiging die ten regel zal strekken, indien men de middelen die noodig zijn, zou weigeren. Die overtuiging zal regel blijven ook voor des Ministers gedrag; hij zal daarvan niet afwijken.

De Heer van Goltstein rectificeert nog eenige gezegden van den Minister en de Heer Groen v. Prinsterer heeft in eene uitgebreide rede de hoofdstellingen van de Ministers beantwoord, zoowel wat betreft de uitvoering van het 5de add. artikel, als den aard der gedane beloften, bij die gelegenheid het standpunt zijner partij in en buiten de Kamer nader uiteengezet; haar verdedigd tegen zijns inziens ongegronde aanvallen en harde, onbillijke verwijten. De wensch zijner partij is instandhouding der Grondwet en wijze maatregelen van het Gouvernement.

De algemeene beraadslagingen worden daarna gesloten, en die over Hoofdstuk I geopend tegen morgen ochtend ten 10 ure.

Zitting van Vrijdag 13 December.

In deze zitting is het Iste Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1851 met algemeene stemmen aangenomen. Daarna is de Vergadering overgegaan tot de beraadslaging over het IIde Hoofdstuk, welke beraadslaging morgen ochtend ten tien ure zal worden voortgezet.

In den loop dezer zitting zijn zamengesteld de Afdeelingen voor December en Januarij. Gekozen de Heeren:

Voorzitters.	Onder-Voorzitters.	Comm. Verzoekschriften.
De Man.	Luyben.	Van Akerlaken.
Dullert.	Lotsy.	Stolte.
Van Goltstein.	Boreel.	Mackay.
Wichers.	Gevers.	Ypey.
Sloet.	Baud.	Provó Kluit.

Ten 5 ure is de zitting opgeheven, morgen ochtend voortzetting der beraadslagingen over de begrooting.

Zitting van Zaturdag 14 December.

In deze zitting is het tweede Hoofdstuk der begrooting *Hooge Collegiën en Kabinet des Konings*, aangenomen met 55 tegen 7 stemmen. Tegen de Heeren Dommer, Taets, Akerlaken, van Doorn, Hoffmann, Mackay en van Lynden.

Aan de orde is Hoofdstuk III (*Depart. van Buitenl. Zaken*), en wel allereerst de algemeene beschouwingen.

De Heeren Dirks, van Hoëvell en van Hall voeren daarover het woord.

De eerste spreekt over de voordeelen der aansluiting aan de Duitsche spoorwegen; de tweede over den invloed die de opening van China voor onze handel kan hebben; de derde doet eenige vragen omtrent den vrijen handel, en wenscht deswege eenige inlichtingen te ontvangen. — Bij de afzending van dit berigt duurt de zitting nog voort.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag 12 December.

In deze zitting is ingekomen eene missive van den Griffier der Kamer, van den volgenden inhoud:

Aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van de herstelling des lands (Nov. 1813) in openbare betrekking, en, vier jaren later, tot Griffier gekozen door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, verkreeg ik van haar, ten einde van een vierde eener eeuw, mijn eervol ontslag, tot dezelfde bediening toen door de Eerste Kamer eenparig geroepen, en daarin sints bij dezelve werkzaam.

Thans, als Griffier, van lieverlede gekomen aan het eind van het derde deel eener eeuw (1817—1850), en gedachtig aan des ouden Dichters wijzen raad:

Solve senescentem mature sanus equum etc. (1),

acht ik het, bij ernstig nadenken, in de gegeven omstandigheden, pligt, om aan deze Kamer, dankbaar voor zoo lang betoonde welwillendheid en nog hopende in tijds met eere af te treden, mijn verzoek om (pensioenloos) ontslag bescheiden aan te bieden.

November 1850. J. L. W. DE GEER VAN JUTFAAS.

Dit verzoek wordt in handen gesteld eener Commissie.

Voorts is men overgegaan tot de zamenstelling der afdeelingen en het benoemen der Voorzitters en Tweede Voorzitters. — Daarna is de zitting opgeheven.

(*) Een stem vernam ik menigmaal
Die fluisterde in mijn oor, deez' taal:
»Wordt wijs, span d'ouden klepper af,
»Dat hij niet struikele in den draf,
»Maar ruime, 't loopperk uitgetreên,
»De baan voor vluggeren ter been.”
HORATIUS (*vrij gevolgd*).

AMSTERDAM, 12 December.

De Commissie ter beoordeeling van de ingekomen antwoorden op de door den uitgever der *Kunstkronijk* uitgeschreven prijsvragen, zijnde een oorspronkelijk blijspel, en een oorspronkelijk drama of een treurspel, beide in proza of poëzij, en welke Commissie bestond uit de Heeren H. Tollens Cz., Mr. J. van 's Gravenweert en Mr. J. van Lennep, heeft thans den uitslag van haar onderzoek der 17 ingekomen stukken openbaar gemaakt. Zij heeft *geen* der stukken kunnen bekroonen, maar meent, dat: *de Kraankinders*, drama; *het Fatsoen*, blijspel; *Doctor Pericrane en zijne Familie*, tooneelspel; en *Vaders Kind*, blijspel, loffelijke vermelding verdienen, en met eenige veranderingen en bekortingen ten tooneele gevoerd, veelligt met goeden uitslag zouden kunnen worden vertoond.

GOUDA, 12 December.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken heeft eene commissie benoemd, tot het opstellen van een adres aan de Hooge Regering, waarbij nader zal worden aangedrongen op den spoedigen aanleg van den zijtak van den Rijn-Spoorweg, ter verbinding tusschen Utrecht en Rotterdam, over Gouda.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 11 December.

De *Times* bevat een brief van den Hertog van Norfolk, hoofd van den Engelschen Katholieken adel, welke verklaart volkomen in te stemmen met den brief van den Katholieken Lord Beaumont, die daarin de jongste maatregelen van den Paus, strijdig met de Engelsche constitutie noemde en betoogde dat geen Engelsch Katholiek zich daaraan moest onderwerpen.

— De Bisschop van Londen heeft eene Commissie benoemd, om de middelen te beramen, ten einde degenen, die de Tentoonstelling zullen bezoeken, in de gelegenheid te stellen, hunne godsdienstpligten gemakkelijk te kunnen waarnemen. Die commissie heeft reeds haar verslag uitgebragt, en onder anderen voorgesteld, dat er ter beschikking der kerkeraden een groot aantal bijbels en gebeden boeken zouden gesteld worden, de geestelijken meerdere godsdienstoefeningen houden, godsdienstige leesmuseums geopend worden, hulpgebouwen tot uitoefening van de openbare godsdienst ingerigt, en bij groote aanplakbilletten dit een en ander ter kennis der vreemdelingen zou gebragt worden.

— De stedelijke Raad van Londen en de Hoogescholen te Oxford en Cambridge, zijn gisteren de tegen de nieuwe R. K. hierarchie opgestelde adressen aan de Koningin gaan aanbieden. Te Windsor vormde zich de geheele massa in eenen grooten en schitterenden stoet en begaf zich naar het Paleis. Elke corporatie werd afzonderlijk bij de Koningin toegelaten, die door de Ministers en eenen prachtigen hofstoet omringd, haar ontving, en na het voorlezen van elk adres daarop een kort antwoord gaf, dat te voren was opgeschreven. De woorden der Koningin waren zeer voorzigtig; zij dankt voor de hartelijke blijken van liefde en trouw, belooft dat zij de vrijheid van godsdienst zal handhaven en elken aanval, van welken kant die ook komen mogt, met kracht weren. Over de zaak zelve liet zij zich niet uit.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 December.

In de zitting der Wetgevende Vergadering van gisteren, las de Heer de Montalembert het rapport voor der commissie, belast met het onderzoek van het voorstel des Heeren Ollivier, betrekkelijk de rust en viering van den Zondag en andere feestdagen. »Dit ontwerp — zoo sprak hij — betreft boven al de waardigheid des lands, de zedelijke vrijheid, en de rust der maatschappelijke orde.

»Dit voorstel zal een groote dienst kunnen bewijzen aan het geschokte vaderland, aan de kranke maatschappij.

»Het is tijd om in een land, waar de dag, toegeheiligd aan de Godheid, zich niet onderscheidt van de andere dagen, zoo het niet is door grooter ontheiligingen, die ergernis te doen ophouden. Wij komen u daarom rondborstig vragen wat men aan de Majesteit van God, aan het regt der armen verschuldigd is.

»Wat wij sedert eenige jaren aanschouwd hebben, heeft velen de oogen geopend. Men beklaagt zich van alle kanten wegens gemis aan eerbied voor de wet, voor de overheid.

»Kunnen wij, als wetgevers, als menschen, eischen dat het volk zich neerbuige voor ons vlugtig en kortstondig bewind, wanneer men de hoogste Wetgeving miskent of verguachtzaamt!

»Er bestaat geene maatschappij zonder God, zonder godsdienst, zonder vereering; geen vereering zonder de rust van den Zondag, die opklimt tot den oorsprong der tijden.

»Dat men ons niet tegenwerpe, dat wij een aanslag voeren tegen de vrijheid des gewetens. Wie beklaagt zich, wanneer men den dag des Heeren aandacht verleend? Het zal de Jood niet zijn, die zoo gestreng is in de opmerking des Sabbats?

»Het zullen de Protestanten niet zijn, die ons dikwijls op het voorbeeld van Engeland en de Vereenigde Staten wijzen.

»Niemand zal het zich beklagen, geloofì het, mijne Heeren, of het moesten dezulken zijn, die in het geheel geen godsdienst bezitten. Dan, ik geloof dat hunne gevoelen niet eenig wigt in de schaal zullen leggen. Is het niet billijk, een dag op de zeven, een enkele, de stoffelijke bezigheden, de koortsachtige hebzucht, de handels- en industriele beslommeringen, waaraan zelfs zij die ze ondervinden, zich wenschen te onttrekken, te schorsen?

»Treedt den eersten winkel, die u voorkomt, slechts in, ondervraagt den handelaar en hij zal u zeggen, dat hij niets liever verlangt dan zijn winkel des Zondags te sluiten zoo zijns gelijke in het vak hetzelfde wil doen.

»Wat zal ik u van het volk zeggen, dat door de veronachtzaming van den Zondag zijne zedelijke en physieke gezondheid ten eenemale verwoest. Het is inzonderheid voor de arbeidende klasse dat ons voorstel de grootste weldaad zal zijn."

— Ter gelegenheid van de verjaring der verkiezing van den President der republiek, is den 10den dezer door den municipalen raad van Parijs, aan den President op het raadhuis een luisterrijk banket aangeboden. De Prefect der Seine, de Heer Berger, heeft op dien maaltijd een' dronk ter eere van den President ingesteld, waarop deze onder anderen heeft geantwoord:

»Erkennen wij het volmondig, het zijn de groote beginselen, de edele hartstogten, zoo als vaderlandsliefde en belangeloosheid, die de maatschappij redden en beveiligen, en niet de speculatien van geweld en toeval. Aan de toepassing van deze staatkunde zijn wij verschuldigd, dat wij thans eenige rust genieten, en dat wij dit jaar, meer dan vroeger, op den weg des voorspoeds voortgaan zullen gaan."

SARDINIE.

TURYN, 5 December.

De Minister van Finantiën heeft den 3den dezer in de Zitting der Kamer van Afgevaardigden, eenige belastingwetten ingediend. Vooreerst op de successie, en wel op 1 ten honderd in de regte lijn; op 2 ten honderd tusschen broeders, zusters en echtgenooten, en verder opklimmende tot 10 ten honderd voor successien op vreemden of corporatiën. Van de belasting zijn vrijgesteld de successien in de regte lijn tot 2,000 fr., alsmede de legaten aan de armen en aan de dienstboden van den erflater.

Bij het tweede ontwerp wordt eene belasting ingevoerd op de bezittingen van corporatiën en in de doode hand; bij het derde worden eenige, tot dusverre van het patentregt ontheven bedrijven, daaraan onderworpen, terwijl een vierde ontwerp strekt om, behalve de grondlasten, eene nieuwe belasting te heffen, berekend naar de huurwaarde der bewoonde huizen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 13 December.

Het Regeringsblad van den 11den dezer behelst de volgende Koninklijke verordening:

»Nadat ten gevolge van eene met het Keizerlijk-Oostenrijksche Gouvernement getroffen overeenkomst, de redenen zijn uit den weg geruimd, die den 6den November mijn bevel tot het mobiel maken van mijn geheele leger uitgelokt hadden, zoo gelast ik het staats-ministerie de verdere maatregelen tot uitrusting der leger-corpsen te staken, en allengs de vermindering der troepen tot op de vroegere sterkte te bewerkstelligen.

— Ook wordt berigt dat de ontruiming van Keurhessen door de Pruissische troepen den 9den eenen aanvang heeft genomen.

— De *Constitutionnelle Correspondenz* meent te kunnen verzekeren dat gelijktijdig te Weenen eene verordening van soortgelijke strekking moest worden openbaar gemaakt. Volgens de ministeriele *Deutsche Reform*, zou in een den 9den gehouden Ministerraad beslist zijn, dat Pruissen in de vrije conferentiën te Dresden door den Graaf von Alberleben zal vertegenwoordigd worden; en zou de Minister von Manteuffel zich waarschijnlijk mede naar Dresden begeven om de opening der conferentiën bij te wonen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 9 December.

Er zal ter zelfder tijd eene aanmerkelijke vermindering van de Oostenrijksche en Pruissische strijdkrachten plaats hebben; de verordeningen deswege zouden den 10den worden uitgevaardigd. Oostenrijk zou al dadelijk de onlangs opgeroepen vierde bataillons naar huis zenden en de uitgeschreven ligting van 76,000 man geen voortgang hebben, en beide legers worden teruggebragt op den voet als vóór de oorlogstoerustingen. Ook zijn de Oostenrijksche troepen reeds den 7den begonnen zich van de grenzen te verwijderen en meer naar binnen 's lands te trekken.

— Het Weener dagblag van Lloyd berigt, dat het nieuwe Oostenrijksche toltarief thans gereed is. De werking van hetzelve, welke met opzigt tot de bepalingen, die aan de nijverheid verligting verschaffen, reeds aan het einde der volgende maand begint, strekt zich uit over het geheele rijk, Italie en Hongarije daaronder begrepen.

RUSLAND.

PETERSBURG, 25 October.

De Keizer heeft het algemeen toltarief, opgemaakt door den Minister van Finantiën in overleg met den Gouverneur van het Koningrijk Polen en den Gouverneur der Kaukasische provinciën, en herzien door den Rijksraad en het comité voor de Kaukasische gewesten, goedgekeurd; het zal in het Rijk zoowel als in Polen, met Januarij 1851 in werking komen; en ter zelfder tijd de nog tusschen het Rijk en het Koningrijk Polen bestaande tollinie opgeheven, en in laatstgenoemd Koningrijk de Russische tol-administratie ingevoerd worden.

OOST-INDIE.

De *Indiër* deelt eenige nadere bijzonderheden mede, betreffende de expeditie op Borneo, waaruit onder andere blijkt dat ook de marine een ruim deel heeft aan de door ons op de Chinezen behaalde overwinning. Den 25sten September ll. is er 's avonds aan het hôtel van den Gouverneur-Generaal te Batavia, eene vergadering van den Raad van Indië gehouden, door Z. Exc. zelven gepresideerd, en die bijgewoond werd door de Kommandanten der land- en zeemagt, om over deze gewigtige aangelegenheden te beraadslagen. Men is algemeen te Batavia van oordeel dat het eene zaak is van groot belang en die ernstige gevolgen kan hebben.

— De tijding der overwinning van Pamangkat is te Batavia aangebragt door den Luitenant Donleben, die zich bijzonder bij die expeditie heeft onderscheiden; hij heeft ook die van Bali bijgewoond en is een broeder van den bij laatstbedoelde expeditie zoo roemrijk gesneuvelden Kapitein Donleben.

— Te Batavia meenden wel onderrigte personen te weten dat het onlangs door de Indische regering naar het moederland gezonden ontwerp van wet omtrent het beleid der regering van Nederl. Indie, de blijken draagt, dat de ontwerpers de behoeften van het oogenblik schijnen begrepen te hebben. Het moet in een zeer gematigden en liberalen geest zijn gesteld.

ADVERTENTIEN.

Na eene korte ongesteldheid overleed heden ons geliefd jongste kindje CATO MARIE, in den ouderdom van bijkans zeven maanden.

A. GIJSBERTI HODENPIJL.
H. H. GIJSBERTI HODENPIJL,
JANSEN.

LEYDEN, 10 December 1850.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed aan eene hevige ziekte van slechts eenige uren, ons geliefde en eenigste Dochtertje ELISABETH ADRIANA, in den ouderdom van bijna 3 jaren.

J. C. KLIKEE.
P. J. KLIKEE,
Geb. RIJK.

LEYDEN, 12 December 1850.

Eenige Kennisgeving.

Onze geliefde Zuster JOHANNA WILHELMINA MARIA KLUIT, werd ons heden op het alleronverwachts in den ouderdom van 49 jaren door den dood ontrukt.

C. A. KLUIT,
Uit aller naam.

LEYDEN, 13 December 1850.

Eenige Kennisgeving.

Ten Kantore van **N. NATHANS**, te *Leyden*, zijn wederom te bekomen GEDEELTEN VAN KOOPLOTEN voor de aanstaande 213de Staats-Loterij, waarvan de *Eerste Klasse* begint te trekken op den 13den Januarij 1851.

Op Woensdag den 18den December 1850, zal aan het VERKOOPHUIS, op de Hooigracht, te *Leyden*, worden Verkocht: Een sterk gebouwde **Overdekte DAMSCHUIT**, met zijn daarbij behoorende Inventaris; alsmede een **BOOT**.

Zijnde gemeld Schip in den Nieuwen Rhijn, bij de Hooigracht liggende, en aldaar dagelijks te bezigtigen.

VERKOOPING,

op Dingsdag den 17den December 1850, des middags ten twaalf ure, op het Rapenburg, hoek van de Nonnesteeg, Wijk I. No. 407, alhier, van Vier en Dertig stuks **BOEKENKASTEN**, allen van goed, zuiver en gaaf Hout, enz., enz.

HOUTVERKOOPING

op de Hofstede ***Veenenburg***, onder *Lisse*, op Dingsdag den *een en dertigsten* December 1850, van eene groote partij op Stronk staand, zwaar EIKEN-, BERKEN-, ESSCHEN- EN ELZEN HAKHOUT. Het Hout is gemakkelijk te vervoeren.

OPENBARE VERKOOPING,

In het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden* van:

Een hecht, sterk, weldoortimmerd en bijzonder goed onderhouden HUIS MET ERF, staande en gelegen te *Leyden*, op de Botermarkt, Wijk IV. No. 22, bevattende een wit Marmeren Gang, drie Benedenkamers, een Mangelkamer, Keuken en Binnenplaats met Pomp- en Regenwaterbak, een Drooge Kelder, drie Bovenkamers met Alcoven en een Meidenkamertje, meest al de Kamers Behangen en van Stookplaatsen voorzien, voorts Turf- en ruime Droogzolders en alle Gemakken, die tot eene fatsoenlijke Woning behooren.

Alles breeder bij aanplakbilletten omschreven. Waarvan de Opveiling zal plaats hebben Zaturdag den 28sten December 1850 en de Gunning Zaturdag den 4den Januarij 1851, des avonds om 6 ure.

Dit Perceel is, mits te voren belet vragende, te bezigtigen des Maandags, Woensdags en Vrijdags vóór de Verkooping, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, van des middags 12 tot des namiddags ten 2 ure.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Notaris J. P. W. SCHERMER, op den Nieuwen Rhijn, Wijk VII. No. 49, te *Leyden*.

PUBLIEKE VERKOOPING,

op bekomen magtiging, ten huize van FREDERIK KOOT, *Kastelein*, omtrent de Doesbrug te *Leyderdorp*, op Maandag den 23sten December 1850, *bij Opveiling* en op Maandag den 30sten December daaraanvolgende *bij Afslag en Toewijzing*, beide de dagen des avonds ten *zes* ure, van:

No. 1. Een hecht, sterk HUIS EN ERF, met een Loots waarin de *Klompmakers-Affaire* een aantal jaren is uitgeoefend en nog wordt voortgezet, staande en gelegen te *Leyderdorp* omtrent de Doesbrug, geteekend met No. $\frac{101}{151}$.

Het voorste gedeelte van dit Perceel is verhuurd tot 1o. Mei 1851, voor *f* 60.— in het jaar.

No. 2. Twee HUIZEN EN ERF, in vijf gedeelten bewoond wordende, met een Schuur en daaraan behoorend en ter zijde liggend Stuk Tuinland, staande en gelegen te *Leyderdorp* omtrent de Doesbrug, groot 15 roeden 55 ellen.

Deze Huizen zijn in vijf gedeelten bij de week verhuurd voor *f* 2.90.

No. 3. Eene partij WARMOESLAND, in twee Percelen, gelegen te *Leyderdorp* omtrent de Doesbrug, groot 67 roeden 60 ellen.

Deze partij is in onderscheidene gedeelten verhuurd, met inbegrip van den grond nu bij de partij No. 2. behoorende, tot Kersmis 1850 voor *f* 90.— in het jaar.

No. 4. Eene partij TUIN OF BOOMGAARD, met een daarop staand Schuurtje en vier akkers Houtland, gelegen in het Buitenwater, aan het einde van het Donkere Laantje omtrent de Doesbrug te *Leyderdorp*, groot 59 roeden 60 ellen.

Verhuurd tot Kersmis 1850, voor *f* 50.— in het jaar.

Voorts zal op den voorschreven 23sten December 1850, ter plaatse voormeld te *Leyderdorp*, worden Geveild en dadelijk daarna Afgeslagen.

Onder Hoogmade.

No. 5. Een hecht, sterk HUIS, geteekend met No. $\frac{2}{17}$, staande op den grond van den Eigenaar der Heerlijkheid *Hoogmade*, belend ten Oosten ARIE VAN DEN NIEUWENDIJK, ten westen en noorden WILLEM VAN LEEUWEN, en ten zuiden den Hoogmader Dijk.

Te aanvaarden 1o. Maart 1851.

Te zien op Donderdag van iedere week en op den dag der Veiling, des voormiddags van 10 tot des namiddags 1 uur. Zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN, te *Soeterwoude*, alwaar van de Veiling af, tot twee dagen vóór den Afslag verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van een *vijfde* van iedere verhooging.

JOHANNES CLARISSE,

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS.

EEN LEESBOEK VOOR HET CHRISTELIJK HUISGEZIN.

Dit **geheel Nieuw Werk** van den Hoogleeraar CLARISSE, met eene Voorrede van den Wel-Eerw. Heer VAN ITERSON, *Pred. te Leyden*, en versierd met een uitmuntend **Portret** des overledenen, wordt heden uitgegeven bij den Boekhandelaar NIJHOFF, te *Arnhem*. *Prijs f* 3,90.

In alle gevallen van geschokte gezondheid of bedorven bloed, neme men de Pillen van Holloway.

Dit onwaardeerbaar geneesmiddel is bijzonder aanbevelenswaardig in alle gevallen van opstijgen van het bloed naar het hoofd, pijnlijk gevoel in de ledematen, zwak gestel, bedorven bloed, slaapzucht, zwijmeling, bedorven maag, gebrek aan eetlust en spijsvertering, enz., het aantal dergenen welke van bovengenoemde ongesteldheden, door de *Pillen* van HOLLOWAY zijn genezen is ongeloofelijk, hebbende velen, na jaren lang, vóór dien tijd, geleden te hebben, zonder genezen te kunnen worden door de grootste en meest bekende Geneeskundigen, hulp gevonden bij dit onwaardeerbaar geneesmiddel. Wanneer men eenigen tijd voortgaat met het nemen dier Pillen, zullen zij de zwakste gestellen tot volmaakte gezondheid terug te brengen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 14 *December*. Van *f* 33 tot *f* 36.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 14 *December*.

Oude Tarwe *f* 7.70 tot *f* 8.10. Nieuwe Tarwe *f* 7.30 tot *f* 7.80. Oude Rogge *f* 5.70 tot *f* 6.00. Nieuwe Rogge *f* 5.50 tot *f* 6.10. Gerst *f* 4.10 tot *f* 4.30. Haver *f* 2.60 tot *f* 3.30. Paardeboonen *f* 4.70 tot *f* 4.80. Duiveboonen *f* 5.20 tot 5.50.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 13 December.

	Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$56\frac{5}{16}$	$56\frac{5}{8}$	$56\frac{1}{2}$
Dito Certificaten . . . „ 3 „	$66\frac{3}{8}$	$66\frac{3}{4}$	$66\frac{5}{8}$
Dito dito . . . . „ 4 „	87	$87\frac{1}{2}$	$87\frac{1}{2}$
Amortisatie Syndicaat . . . „ $3\frac{1}{2}$ „	$87\frac{5}{8}$	88	$87\frac{5}{8}$
Handelmaatschappij . . . . „ $4\frac{1}{2}$ „	$110\frac{1}{4}$	$110\frac{3}{4}$	—
O. I. Leening . . . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . „	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . „ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . . „ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5 „	$105\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 . . „ 5 „	$104\frac{5}{8}$	$104\frac{3}{4}$	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5 „	$93\frac{3}{4}$	—	—
Dito 1840 . . . . „ 4 „	$86\frac{1}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . „ 4 „	$85\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe . . . . „ 4 „	$85\frac{1}{2}$	—	—
Inschrijving in Assign. . . „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito . . . „ 6 „	—	—	—
POLEN, Obligatiën . . . . „ 4 „	75	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835 . . . . . „ 500 „	$142\frac{1}{2}$	$143\frac{1}{2}$	$143\frac{1}{2}$
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	$12\frac{7}{16}$	$12\frac{1}{2}$	$12\frac{7}{16}$
Dito dito Onbep. Stukken . „ 5 „	$12\frac{1}{8}$	$12\frac{1}{4}$	—
Dito Obligatiën . . . . . „ 3 „	$38\frac{7}{8}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . „ 3 „	$33\frac{5}{8}$	$33\frac{3}{4}$	$33\frac{5}{8}$
Coupons Ardoins	$8\frac{1}{16}$	$8\frac{1}{8}$	$8\frac{1}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . „ 5 „	—	—	—
Dito . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Metall. . . . . „ 5 „	$71\frac{3}{4}$	73	$72\frac{1}{8}$
Dito Nieuwe . . . . „ 5 „	$77\frac{1}{4}$	$78\frac{1}{2}$	$77\frac{1}{2}$
Dito 1847 . . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	$38\frac{1}{8}$	39	$38\frac{3}{8}$
BELGIE, Banc. . . . . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . „ $2\frac{1}{2}$ „	$46\frac{7}{8}$	47	$46\frac{7}{8}$
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . 5 „	89	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . „ 5 „	$35\frac{1}{16}$	$35\frac{1}{4}$	$35\frac{1}{16}$
Dito dito . . . . „ 4 „	$34\frac{13}{16}$	$34\frac{7}{8}$	$34\frac{13}{16}$
VENEZUELA, ... „ 3 „	$31\frac{7}{8}$	32	—
MEXICO, ... „ 5 „	30	$30\frac{5}{16}$	$30\frac{1}{8}$
AMERIKA, Bankactiën	—	—	—

Napels Cert. bij L. en B., 5 pCt. 89. Grieken $2\frac{13}{16}$, 3.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.